

РЕЦЕНЗИЯ

от ПРОФ. Д-Р ИВАН НИКОЛАЕВ СТАЙКОВ, ДМ

НАЧАЛНИК КЛИНИКА ПО НЕВРОЛОГИЯ, МБАЛ „ТОКУДА БОЛНИЦА”, СОФИЯ

НА ОСНОВАНИЕ ЗАПОВЕД № 2281/27.09.2016 Г. НА РЕКТОРА НА ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ, НА ЗАСЕДАНИЕ НА ФАКУЛТЕТНИЯ СЪВЕТ НА МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ ПРИ ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ- СТАРА ЗАГОРА /ПРОТОКОЛ №9/19.09.2016 Г./ СЪМ ИЗБРАН ЗА ЧЛЕН НА НАУЧНО ЖУРИ ДА ПРЕДСТАВЯ РЕЦЕНЗИЯ

ОТНОСНО: ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ ПО НАУЧНАТА СПЕЦИАЛНОСТ „НЕРВНИ БОЛЕСТИ“, ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.1. МЕДИЦИНА, ОБЛАСТ НА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ 7. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ НА ТЕМА „РАЗПРОСТРАНЕНИЕ, КЛИНИЧНИ ФОРМИ И ПРОФИЛАКТИКА НА МОЗЪЧНО-СЪДОВИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ В СТАРОЗАГОРСКИ РЕГИОН“

от Д-Р ТЕОДОРА СТЕФАНОВА МАНОЛОВА-МАНЧЕВА

Д-р Теодора Стефанова Манолова-Манчева, редовен докторант в Катедра по неврология, психиатрия и МБС в медицински факултет, Тракийски университет, Стара Загора е представила необходимите документи съобразно критериите за присъждане на научни степени и заемане на академични длъжности от Правилника за развитие на академичния състав в Тракийски Университет, Стара Загора.

Кратки биографични данни:

Д-р Теодора Манолова-Манчева е родена на 31.01.1986 г. Завършила средно образование през 2005 г. в гр. Бургас. През 2011 г. завършила медицина в Медицински факултет, Тракийски университет - гр. Стара Загора. От м. март 2012 г. е редовен докторант в катедра по неврология, психиатрия и МБС, към същия университет. През м. април 2012 г. започва специализация по нервни болести, а от декември 2012 г. е лекар-ординатор към УМБА „Проф. д-р С. Киркович“ – АД, гр. Стара Загора.

Дисертационен труд:

Дисертационният труд – „разпространение, клинични форми и профилактика на мозъчно-съдовите заболявания в Старозагорски регион“ е правилно структуриран, написан е на 112 страници, и съдържа – въведение, литературен обзор, цели и задачи, контингент и методи, резултати, обобщение, изводи, приноси и литературна справка.

Във въведението и литературния обзор, които заемат 41 страници от дисертацията, д-р Манолова-Манчева представя съвременните, епидемиологични схващания в областта на исхемичните и хеморагични мозъчни инсулти, като цитира множество световни проучвания в тази област. Например цитират се мащабни проучвания, като швейцарския регистър, обхващащ 1000 пациенти с първи инсулт, мозъчен инфаркт или кръвоизлив, даващ данни за взаимовръзката между етиологията, съдовия басейн и клиничните симптоми, проучването „MONICA”, разглеждащо честотата и смъртността от остри инсулти, обхващащи 21 популации от 11 страни, проучването „ARIC”, проследяващо риска от атеросклероза при около 16 000 американци, Фрамингамското проучване. Дисертантката прави широк обзор на литературата, като разглежда в епидемиологичен аспект мозъчните инсулти в Европа, Азия, Северна и Южна Америка и разкрива интересни научни данни, например, че хеморагичните инсулти са по-чести в китайската популация в сравнение със западноевропейската. Разгледана е епидемиологията на инсултите в страни като Русия, Германия, Норвегия, Швеция, Италия. В литературния обзор, подробно се разглеждат добре документираните и по-малко добре документираните рискови фактори за исхемични мозъчни инсулти, обръща се внимание на клиничните симптоми по територия на съдовите басейни, диагностичните методи, респективно съвременното лечение и профилактика. Подробно са разгледани причините, клиничното развитие и лечението на мозъчните кръвоизливи в светлината на световните проучвания. Разглеждат се и базисни проучвания за рисковите фактори при мозъчно-съдовата болест в България. Прави впечатление доброто боравене на д-р Манолова-Манчева с литературата, актуалността на справката, както и познаването на проблема, съгласно световните и европейски ръководства.

Целта на дисертационния труд е ясно формулирана – популационно-епидемиологично проучване за установяване честотата на мозъчно-съдовите заболявания в Старозагорски регион и насоки за профилактиката им. За постигането на тази цел дисертантката си поставя пет точни задачи, сред които се включват разкриване на рисковите фактори, някои лабораторни и образни изследвания, както и профилактика при пациенти с мозъчен инсулт.

Д-р Манолова-Манчева е провела значителен по обем клинико-епидемиологично проучване в район от 148 103 жители на възраст между 50 и 80 г., като на случаен принцип е включила в своята работа 421 болни с исхемични мозъчни

инсулти и 100 пациента с мозъчни кръвоизливи. Тази бройка от анализирани пациенти е напълно достатъчна, дори превишава необходимото за такъв тип дисертационен труд. Всички болни са изследвани с инструментариум, който включва модифицирана карта за скрининг на рискови фактори за мозъчно-съдова болест, клинично изследване, електрокардиографско изследване, невроизобразяващ метод – СТ. Тези данни са обработени със съвременна статистическа програма – SPSS.

Резултатите от проучването са дадени на 38 страници и са добре илюстрирани със съответни таблици и фигури. Подробно се разглеждат както рисковите фактори, така и най-честите клинични симптоми при пациенти с мозъчен инсулт. Д-р Манчева е установила, че най-честото отклонение в неврологичния статус при тези пациенти е централната лезия на 7 и 12 ЧМН. Интересен е фактът, че нарушението в координацията е много по-често при мъжете в сравнение с жените – 68% към 31%. Дисертантката подробно анализира диагностичната стойност на компютърната томография при пациенти с инсулт и се спира на съвременното лечение, ранната рехабилитация и профилактика при това тежко социално заболяване.

Ясно са формулирани 13 извода, които имат научно-практическа стойност. Д-р Манолова-Манчева открива, че в Старозагорски регион в подгрупата на болни с исхемични инсулти, преобладават тези с локализация в басейна на лява средна мозъчна артерия, при пациентите с мозъчен кръвоизлив преобладават кръвоизливите в дясна голямомозъчна хемисфера, за трите подгрупи пациенти основен рисков фактор е нелекуваната артериална хипертония, а на втора място по честота като причина за исхемичните мозъчни инсулти са сърдечно-съдовите заболявания. От интересна научно-приложна стойност са изводите, че артериалната хипертония, захарния диабет и дислипидемията като рискови фактори за инсулт се срещат по-често при мъжете а сърдечно-съдовите заболявания се установяват по-често в популацията на жените.

Основните приноси на дисертацията са с научно и научно-практическо значение. Проведено е мащабно клинико-епидемиологично проучване на мозъчно-съдовите заболявания сред 521 болни с мозъчно-съдови заболявания. Доказва се, че най-честия рисков фактор при мозъчно-съдовите заболявания – артериалната хипертония при много малък брой лица е била овладяна. Практически принос е лечебното повлияване на мозъчно-съдовите рисковите фактори с оглед вторична профилактика на мозъчните инсулти.

Цитираната литература е от 264 източника, от които 23 на кирилица и 241 на латиница и показва задълбочено познаване на проблема. Литературната справка е актуална и показва съвременните схващания в международен мащаб за мозъчносъдовите заболявания.

Д-р Манолова-Манчева е представила 4 научни публикации, които са свързани с дисертационния труд, като 2 от тях са отпечатани в чуждестранни списания, едно от които с импакт фактор.

Заключение:

Считам, че д-р Манолова-Манчева е провела сериозно проучване при голям брой пациенти, фокусирано върху една от най-социално значимите болести, каквато е мозъчносъдовата болест. Проучването е актуално и с висока научна и научно-практическа стойност.

Убедено препоръчвам на Научното жури присъждането на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „нервни болести“, професионално направление 7.1 медицина на Д-р Теодора Стефанова Манолова-Манчева поради:

- Актуалността на дисертационния труд и мащабността на проучването,
- Сериозната научна и научно-приложна стойност на дисертацията по отношение на социално значимо заболяване в Старозагорски регион.
- Убедителните данни на базата на голям контингент от пациенти, последователната логика на научните съждения

София, 21.10.2016 г.

С уважение:

Проф. Д-р Ив. Стайков, дм

